

Saksdokumenter:

Ingen

Referanse: MKR/AU 26/14

Religionsteologi og dialog (mulig KM-sak)

Sammendrag

Religionsmøtet har gitt oss verdifulle dialogerfaringer. Men hvordan tenker vi om disse teologisk? Hva har vi lært, og hvordan preger dette vår teologi? Lar vi oss utfordre av møtene med de forskjellige «andre», og i så fall på hvilken måte?

Bakgrunn

Det norske samfunnet har blitt mer og mer flerreligiøst de siste tiårene, og interessen og engasjementet for religionsdialog har økt i kirken, både sentralt og lokalt. Samtidig har det vært en bevegelse mot å finne en spesifikk «kristen» eller «kirkelig» identitet som et svar på et tydeligere nærvær av andre religioner. Selv om enkelte miljøer og enkeltpersoner har vært involvert i religionsdialog siden 1970/80-tallet, ble Den norske kirke først involvert i institusjonalisert religionsdialog i 1993 da kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd ble etablert. Siden har det blitt etablert andre nasjonale kontaktgrupper med andre trossamfunn, og Den norske kirke har vært engasjert i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn fra organisasjonen ble startet i 1996. I 2006 behandlet Kirkemøtet i Den norske kirke saken «Religionsmøtet og menighetene», og oppfordret for første gang menigheter i Den norske kirke til å engasjere seg i lokale religionsdialoger.

I dag er mange menigheter i Norge involvert i ulike former for religionsdialog, og tre bispedømmer har etablert egne ressurscenter for dialog i samarbeid med Areopagos. Det er gjort et betydelig arbeid i feltet både praktisk og teoretisk, og mye ny og viktig erfaring er opparbeidet. I forbindelse med Egede Instituttets pågående studieprosess rundt «The Uniqueness of Christ» ble det avholdt en konsultasjon om luthersk selvforståelse i møte med andre religioner i desember 2013. Konsultasjonen og prosessen tar særlig for seg en kristen og misjonar kirke i møte med andre religioner. Det har imidlertid ikke blitt jobbet like mye med hvordan vi tenker *teologisk* om det å være i dialog med mennesker av annen tro.

Det flerreligiøse samfunnet reiser nye praktisk-teologiske utfordringer for kirken, og grunnlagsutfordringer for teologien. Hvordan tenker vi teologisk om kirkelige handlinger i en flerreligiøs kontekst? Kan vi på et teologisk grunnlag akseptere muslimske eller

jødiske faddere ved kristen dåp? Eller hva med tverreligiøse ekteskap og flerreligiøse begravelser? Kan man si at et reformatorisk syn på Bibelen ligner prosesser innen islam som vil «tilbake til Koranen»? Vil nærværet av andre religioner som har et mer konservativt syn på kvinner, påvirke likestilling mellom menn og kvinner i samfunnet vårt? Hvordan kan man tenke om familier som ønsker å være flerreligiøse og tilhøre flere forskjellige trossamfunn på en gang? Hvordan kan vi snakke om det å ha en hybrid religiøs identitet – er det mulig? Og hva betyr det egentlig å ha «samme tro»? Hvordan ser en dialogteologi på norsk ut? Hvilke erfaringer fra dagens Norge preger vår teologi og vår teologiske praksis?

Norge er et samfunn preget av utallige hverdagslige religionsmøter og vennskap på tvers av tro, men også av religiøs og kulturell segregering, fremmedfrykt, nasjonalisme og til og med hat mot mennesker som tror annerledes. Hvordan preger vår monokulturelle historie og majoritetsposisjon vår teologi? Er vår historie så monokulturell som vi ofte tror? Hvordan utvikler vår kristne selvforståelse seg i møte med mennesker av annen tro? I hvilken grad har vår teologi karikert andre religioner og kontrastert seg selv i forhold til disse – og hvilke konsekvenser har det for vår teologi i dag? Hva tenker man om forholdet mellom misjon, diakoni, frelse og dialog? Hvordan passer en dialogisk teologi med vår lutherske arv om Ordet og troen alene? Hvilke metoder, ord og begreper benyttes i økumeniske og interreligiøse dialoger som også kan gi teologisk mening innenfor det enkelte trossamfunn? Finnes det en egen 'dialogteologi', eller bør all teologi til syvende og sist være dialogisk?

Forslag til bokprosjekt: «Dialogteologi på norsk»

For å imøtekomme behovet for en økt teologisk bevissthet rundt religionsdialog, foreligger herved et forslag til et bokprosjekt som tar for seg ulike *teologiske* refleksjoner om religionsdialog: «*Dialogteologi på norsk*» (*arbeidstittel*). Antologien vil inneholde artikler fra mennesker som har lang erfaring fra religionsdialog og dialogarbeid i Den norske kirke. Artikkene tar utgangspunkt i konkrete og aktuelle problemstillinger som har vokst fram fra dialogerfaringer til forfatterne, og som kaller på nærmere teologisk refleksjon. Alle artikkene vil på ulikt vis ta opp spørsmålet: Hva er kristen identitet og selvforståelse i en flerreligiøs kontekst?

Artikkene vil være faglige, men lett kommuniserbare artikler, og boka vil kunne brukes som lære- og pensumbok i teologi, kristendom og religionsvitenskapelige fag ved høyskoler og universiteter. Boken vil også være aktuell som bakgrunnsressurs for Kirkemøtet som i 2016 muligens skal behandle en sak om Den norske kirke og religionsdialog. I og med at en del av artikkene særlig vil reflektere rundt dialog ut fra en luthersk kontekst, vil boka også være relevant som et bidrag inn mot reformasjonsjubileet som feires framover mot 1917.

Redaksjon for boken er Anne Hege Grung (førsteamanuensis ved PTS), Sven Thore Kloster (stipendiat ved Teologisk Fakultet), Line Onsrud (forlagsredaktør Verbum) og Beate Fagerli (Mellomkirkelig råd). Et samarbeid med Verbum forlag er igangsatt.

MKR/AU støttet forslaget til en bok om «Dialogteologi på norsk» og ba om at saken oversendes MKR til behandling på sitt novembermøte 2014. MKR/AU ba videre om at en kostnadsoversikt utarbeides til dette møtet.

Forslag til vedtak

1. MKR støtter forslaget til bokutgivelse av «Dialogteologi på norsk».
2. MKR ber administrasjonen arbeide med finansieringen av bokutgivelsen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Arbeidet med boken starter høsten 2014. Et førsteutkast med responsseminar avholdes i Oslo forsommeren 2015, med frist for endelig utkast sommeren 2015. Boken planlegges utgitt senhøstes 2015, og vil kunne benyttes som faglig ressurs for en mulig Kirkemøtesak om religionsdialog i 2016.

Verbum forlag er villig til å inngå en intensjonsavtale om utgivelse av boken. Verbum behøver produksjonsstøtte på ca. 60.000 kroner, i tillegg til oppkjøp av et visst antall bøker. Antallet bøker er under forhandling. Redaksjonen foreslår at Verbum søker Forskningsrådet og Fritt Ord om produksjonsstøtte. Redaksjonen vil henvende seg til flere kirkelige organer (KR, MKR, BM o.a.) og undervisningsinstitusjoner om oppkjøp av bøker. Boken vil gis ut på nivå 1, fagfellevalueres og kunne benyttes som pensumlitteratur på grunnfags- og høyere nivå.

Det vil være behov for økonomisk støtte til prosjektet.

